

ІВАНИЦЬКА О. П.,

аспірант

(Науково-дослідний інститут вивчення
проблем злочинності імені академіка

В.В. Сташиса Національної академії

правових наук України)

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.5.1.42>

**ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОГолошення ОСОБИ
В МІЖНАРОДНИЙ РОЗШУК У КОНТЕКСТІ РОЗГЛЯДУ КЛОПОТАНЬ
ПРО ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ
АБО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ**

Стаття присвячена визначенню основного питання – належного підтвердження органом досудового розслідування або прокурором у кримінальному провадженні доведення у належний процесуальний спосіб з дотриманням належної правової процедури об'єктивних даних, щодо реалізації в рамках міжнародного співробітництва постанов слідчого (детектива) або судових рішень, щодо фактичного перебування осіб у міжнародному розшуку.

У роботі розкривається проблематика порушення органом досудового розслідування процедури направлення процесуальних документів та судових рішень про оголошення особи в міжнародний розшук до Інтерполу. Також, розкриті питання порушення, які допускаються судами при не перевірці відомостей, при розгляді клопотань про здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду.

Окрім того, розкривається питання самостійного отримання стороною захисту доказів, що підтверджують оголошення міжнародний розшук підозрюваного, обвинуваченого. Також, приділено увагу питанню взаємодії судів та Міністерством юстиції на території інших держав з судами України, які розглядали справу та Міністерством юстиції України, в питаннях обміну інформацією, при здійсненні екстрадиційного арешту та процедури видачі особи.

Вирішуються питання практичного застосування понять «оголошення у міжнародний розшук» та запропонованих змін до КПК в частині зміни процесуального порядку доведення перед судом факту перебування підозрюваного або обвинуваченого у міжнародному розшуку та відомостей, які в належний спосіб підтверджують цю обставину.

Актуальність наукової статті зумовлена необхідністю дослідження питання доступу до правосуддя, та обізнаності, щодо кримінального провадження осіб, які оголошені у міжнародний розшук, з метою дотримання загальних засад кримінального провадження при здійсненні спеціального досудового розслідування або спеціального судового розгляду.

Ключові слова: *належна правова процедура, досудове розслідування, судовий розгляд, міжнародний розшук, Національне центральне бюро Інтерполу.*

Ivanytska O. P. Problematic issues of implementation of the institute of international search for persons, when considering the motions of the investigator, prosecutor for a special pre-trial investigation or special trial

The article focuses on the main issue – proper confirmation by a pre-trial investigation body or a prosecutor in criminal proceedings of proving, in a proper

procedural manner, with due process of law, objective data regarding the implementation of investigator's (detective's) decisions or court decisions on the actual stay of persons on the international wanted list within the framework of international cooperation.

The article reveals the problem of violation by the pre-trial investigation body of the procedure for sending procedural documents and court decisions on putting a person on the international wanted list to Interpol. Also, the author discusses the issues of violations committed by the courts when not verifying the information, when considering motions for a special pre-trial investigation or trial.

In addition, the issue of the defense independently obtaining evidence confirming the issuance of an international arrest warrant for the suspect or accused is addressed. Attention is also paid to the issue of cooperation between courts and the Ministry of Justice in other countries with Ukrainian courts that considered the case and the Ministry of Justice of Ukraine in matters of information exchange, extradition arrest, and extradition procedures.

The article also addresses the issues of practical application of the concepts of "international wanted" and the proposed amendments to the CPC of Ukraine regarding changes in the procedural procedure for proving to the court that a suspect or accused is on the international wanted list and the information that properly confirms this fact.

The relevance of this scientific article is determined by the need to study the issue of access to justice and awareness of criminal proceedings against persons who are subject to international search, with a view to complying with the general principles of criminal proceedings when conducting special pre-trial investigations or special court proceedings.

Key words: *due process, pre-trial investigation, trial, international search, National Central Bureau of Interpol.*

Постановка проблеми. Одним із ключових завдань кримінального провадження відповідно до вимог статті 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) є застосування до кожного учасника провадження належної правової процедури [1].

Початку спеціального досудового розслідування передусь направлення до суду прокурором або слідчим за погодженням з прокурором відповідного клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, яке за змістом відповідає вимогам статті 297-2 КПК, а спеціального судового провадження – подача прокурором до суду, якому підсудний розгляд справи, клопотання про здійснення спеціального судового провадження.

Однією з обставин, яка підлягає доведенню слідчим, прокурором під час розгляду слідчим суддею, судом зазначеного клопотання, є переховування підозрюваного, обвинуваченого від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності (п. 5 ч. 2 ст. 297-2 КПК). Факт ухилення від слідства та суду підтверджується отриманими органом досудового розслідування відомостями про те, що підозрюваний, обвинувачений виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, та/або відомості про оголошення підозрюваного, обвинуваченого в міжнародний розшук (п. 4 ч. 2 ст. 297-2 КПК). Таким чином, оголошення особи в міжнародний розшук є однією з умов прийняття рішення про здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду.

Тож, відповідно до статті 297-4 КПК, при розгляді клопотань про здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду, слідчий суддя, суд має надати оцінку, зокрема, й наявності відомостей про оголошення особи у міжнародний розшук. Водночас аналіз судової практики свідчить про різність підходів визначення з якого саме моменту особа вважається оголошеною в міжнародний розшук. У зв'язку з цим на сьогодні в судах розглядається значна кількість справ, де особа оголошена у міжнародний розшук в порядку статті 281 або статті 297-1 КПК, однак фактично міжнародний розшук не здійснюється, так як формально

органом досудового розслідування не направлено постанов та ухвал суду до Департаменту міжнародного поліцейського співробітництва. Зазначене на наше переконання призводить до порушення вимог статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – КЗПЛ), оскільки такий розгляд кримінального провадження позбавляє права на захист, доступу до правосуддя та порушує принцип змагальності сторін в кримінальному провадженні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремим питанням проблем міжнародного розшуку осіб та діяльності Інтерполу, як організації, що здійснює міжнародний розшук, присвячено праці М. І. Пашковського, А. В. Підгородинської, М. А. Погорецького, О. С. Старенького, С. Б. Фоміна, О. Ю. Хахуцяк та ін. Водночас незважаючи на наявні наукові розвідки, дослідження цього питання зберігає свою актуальність, особливо враховуючи розгалужену практику щодо здійснення кримінального провадження *in absentia*.

Мета статті. Визначення проблемних питань оголошення особи в міжнародний розшук у контексті розгляду клопотань про здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду та запропонувати шляхи їх розв’язання.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на те, що оголошення особи в міжнародний розшук є однією з підстав для здійснення спеціального досудового розслідування або судового провадження, визначення поняття «міжнародний розшук» чинне кримінальне процесуальне законодавство не містить. У судових рішеннях при вирішенні питань обрання запобіжного заходу, здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду судді також посилаються на невизначеність чинним КПК поняття «міжнародний розшук». Зокрема, в ухвалі Вищого антикорупційного суду від 27.02.2024 по справі № 991/11251/23 [2], слідчий суддя зазначив про таке, «чинний КПК України не розкриває поняття «міжнародний розшук» та не визначає момент, з якого особа вважається такою, яка оголошена у міжнародний розшук. Водночас, згідно з абз. 1 ч. 1 ст. 281 КПК, якщо під час досудового розслідування місцезнаходження підозрюваного невідоме або він виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України чи за межами України та не з’являється без поважних причин на виклик слідчого, прокурора за умови його належного повідомлення про такий виклик, слідчий, прокурор оголошує розшук такого підозрюваного».

У доктрині питання міжнародного розшуку досліджували у своїх наукових працях О. Г. Шило, Л. М. Лобойко, В. В. Топчій, О. Ю. Хахуцяк, М. А. Погорецький, О. С. Старенький та інші, але при цьому науковці в визначенні поняття «міжнародного розшуку» дотримуються певного концептуального підходу, що це є в першу чергу комплексом розшукових, інформаційно-довідкових, заходів що здійснюється Національним центральним бюро Інтерполу відповідно до норм міжнародного права.

Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» врегульовано питання міжнародного співробітництва у сфері оперативно-розшукової діяльності міжнародних правоохоронних організацій, членом яких є Україна. Вказаним законом міжнародне співробітництво у сфері оперативно-розшукової діяльності визначається як діяльність між міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, державними органами, до складу яких входять оперативні підрозділи, визначені у статті 5 цього Закону, та правоохоронними і спеціальними службами інших держав, які мають у своєму складі відповідні підрозділи, а також з міжнародними правоохоронними організаціями здійснюється відповідно до законодавства України, міжнародних договорів України, а також установчих актів та правил міжнародних правоохоронних організацій, членом яких є Україна.

Слід зробити висновок, що міжнародний розшук у кримінальному судочинстві, є одним з центральних механізмів реалізації заходів забезпечення кримінального провадження та виконання вироку суду в досудових та судових провадженнях *in absentia*.

Однак слід зазначити, що проблематика полягає у тому, що міжнародний розшук фактично не відбувається з кількох причин. Перша це категорія кримінальних правопорушень вчинених особами, які згідно зі статтею 3 Статуту ІНТЕРПОЛУ [3] здійснюють діяльність політичного, військового, релігійного або расового характеру та інкриміновані їм злочини підпадають під перелік визначений статтею 297-1 КПК.

По-друге, як вже зазначалося міжнародний розшук осіб фактично не відбувається з причин не реалізації в порядку міжнародного співробітництва постанов слідчого (детектива) або ухвал суду про міжнародний розшук.

По-третє, необхідно звернути увагу, що більшість судової практики зводиться до єдиної позиції, що оголошення у міжнародний розшук, як процесуальна дія, реалізується шляхом винесення постанови чи ухвали про оголошення міжнародного розшуку підозрюваного чи обвинуваченого. У зв'язку з цим виникають питання теоретичного і практичного характеру щодо здійснення органом досудового розслідування фактичних дій та отримання доказів для надання в подальшому суду під час розгляду клопотань про здійснення спеціального досудового розслідування або спеціального судового розгляду.

Процесуальна форма взаємодії правоохоронних органів України з компетентними органами зарубіжних держав щодо вирішення питань боротьби із злочинністю, що має транснаціональний характер або виходить за межі країни, міститься у Постанові Кабінету Міністрів України від 25 березня 1993 року № 220.

Координація міжнародних та національних правоохоронних операцій здійснюється Національною поліцією України. Своєю чергою, Національна поліція виступає як Національне центральне бюро Інтерполу (п. 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 25 березня 1993 року № 220).

На сьогоднішній день база Інтерполу не є єдиним засобом реалізації правоохоронними органами України механізму розшуку осіб у кримінальному провадженні. Вказані дії можуть проводитись до прикладу в рамках укладеної Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах [4] та міжнародних договорів про взаємну допомогу у кримінальних провадженнях. Порядок здійснення міжнародного співробітництва в питаннях взаємної правової допомоги в тому числі і видачі особи в Україну згідно рішень судів передбачено Інструкцією Міністерства юстиції України від 19 серпня 2019 року № 2599/5 [5].

Спільним наказом Міністерства внутрішніх справ, Офісом Генерального прокурора, Національним антикорупційним бюро України, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 17 серпня 2020 № 613/380/93/228/414/510/2801/5 затверджено Інструкцію про порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол [6] (далі – Інструкція).

Інструкцією передбачено цілі і форми міжнародного співробітництва правоохоронних органів України з органами Інтерполу іноземних держав.

Зокрема, пунктом другим розділу II Інструкції однією із цілей взаємодії правоохоронних органів при міжнародному співробітництві є:

- установлення місцезнаходження осіб, які розшукуються, з метою їх затримання, арешту, обмеження свободи пересування та подальшої видачі (екстрадиції);
- установлення місцезнаходження осіб чи об'єктів, що становлять інтерес для правоохоронних органів України чи інших держав-членів Інтерпол, тощо.

Згідно з пунктом першим розділу IV Інструкції оповіщення у розшук здійснюється щодо осіб, які в установленому законодавством України порядку оголошені у розшук правоохоронними органами:

- **для притягнення до кримінальної відповідальності за злочин**, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на максимальний строк не менше двох років;
- **для виконання вироку**, яким особу засуджено до позбавлення волі на термін щонайменше шість місяців, або якщо невідбута особою частина покарання становить не менше шести місяців.

При цьому, виконання обвинувального вироку можливе, якщо він набув законної сили.

Отже, постає питання доведеності стороною обвинувачення факту перебування особи у міжнародному розшуку коли слідчий суддя, суд розглядає клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду.

Як слідує зі змісту статті 297-2 КПК при розгляді клопотань слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду слідчий суддя, суд зокрема має надати **оцінку відомостям про оголошення особи у міжнародний розшук**. Статтею 297-4 КПК законодавець чітко передбачив одну з підстав відмови прокурору, слідчому у задоволенні вказаного клопотання – не доведення обставини оголошення у міжнародний розшук. Тож можна дійти до висновку, що подання прокурором вказаного вище клопотання, коли відсутні відомості підтвердження оголошення особи у міжнародний розшук, які надані Національним центральним бюро Інтерполу є передчасним процесуальним рішенням.

Враховуючи принцип безпосередності дослідження кожного доказу у конкретному кримінальному провадженні, слідчий суддя, суд першої інстанції приймаючи рішення про задоволення клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду, без належного підтвердження перебування особи у міжнародному розшуку, порушує вимоги кримінального процесуального закону, що є підставою для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної або касаційної інстанції (частина 5 статті 374 КПК).

Як вже зазначалось, відповідно до статі 3 Угоди Статуту міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол, організації суворо заборонено здійснення будь-яке втручання або діяльність політичного, військового, релігійного або расового характеру. Отже, окрім доведеності переконливості перед судом доказів щодо фактичного міжнародного розшуку підозрюваного, суди мають враховувати процесуальну неможливість реалізації судових рішень щодо міжнародного розшуку через призму злочинів, які Інтерпол відносить до категорій політичного, військового, релігійного або расового характеру.

На сьогодні статистична інформація щодо кількості облікованих кримінальних правопорушень віднесених Міжнародною організації кримінальної поліції – Інтерпол, до кримінальних правопорушень політичного, військового, релігійного або расового характеру в кримінальних провадженнях за статтями 109, 110, 110⁻², 111, 111⁻¹, 111⁻², 112, 113, 114, 114⁻¹, 114⁻², 115, 116, 118, частиною другою статті 121, частиною другою статті 127, частинами другою і третьою статті 146, статтями 146⁻¹, 147, частинами другою – п'ятою статті 191, статтями 209, 255–258⁻⁶, 348, 364, 364⁻¹, 365, 365⁻², 368, 368⁻², 368⁻³, 368⁻⁴, 369, 369⁻², 370, 379, 400, 408, 436, 436⁻¹, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447 Кримінального кодексу України за якими відмовлено у оголошенні у розшук осіб каналами цієї організації є інформацією з обмеженим доступом, тому розголошенню не підлягає.

Водночас єдність судової практики, щодо оцінки критеріїв доведеності органом досудового розслідування факту «оголошення підозрюваного, обвинуваченого в міжнародний розшук» (ч. 4 п. 2 ст. 297-2 КПК) відсутня.

Окремі слідчі судді, приймаючи рішення про здійснення спеціального досудового розслідування, буквально застосовують вимоги ч. 4 п. 2 ст. 297-2 КПК і вважають, що для задоволення клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування достатньо постанови слідчого (детектива) про оголошення у міжнародний розшук підозрюваного без фактичного підтвердження реалізації цих постанов в рамках міжнародного співробітництва.

Зокрема, у справі № 466/6041/18 [7] суд, обґрунтовуючи своє рішення, зазначив, що норми законодавства, якими врегульовано здійснення спеціального судового провадження, не зобов'язують суд встановлювати безпосередній факт перебування обвинуваченої особи у розшуку та визначатися з діями, вчиненими уповноваженими особами для встановлення місцезнаходження обвинуваченого. Достатнім є лише сам факт оголошення особи в міжнародний розшук.

При цьому на протигау вказаній вище правовій позиції у справі № 757/38367/18 [8] суд, беручи до уваги аргументи сторони захисту, зазначив, що доводи апелянта щодо відсутності належних доказів про знаходження особи у міжнародному розшуку є слушними, а посилання слідчого та суду першої інстанції про оголошення останньої у такий розшук

є недоведеними, оскільки надані матеріали провадження не містять належних доказів (повідомлення безпосередньо з Інтерполу) про знаходження особи у міжнародному розшуку.

Видається, що у разі здійснення щодо особи спеціального досудового розслідування або судового розгляду без фактичного оголошення в міжнародний розшук порушуються її права, передбачені статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, оскільки розгляд справи за процедурою *in absentia* позбавляє права на особисту участь у судовому розгляді, здійснюваному за правилами статей 342–365 КПК.

У випадку прийняття рішення про оголошення міжнародного розшуку особи Генеральний секретаріат видає спеціальний документ – циркулярне повідомлення (DIFFUSION). Видання такого документу означає оголошення Інтерполом міжнародного розшуку, а його направлення до НЦБ усіх країн-учасниць – його початок [9].

Міжнародна система розшуку осіб забезпечує використання інформаційної системи Інтерполу шляхом публікацій восьми видів оповіщень, перелік яких передбачено спільним Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Офісу Генерального прокурора України, Національного антикорупційного бюро України, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 17.08.2020 № 613/380/93/228/414/510/2801/5, а саме: червоне оповіщення (RED NOTICE), синє оповіщення (BLUE NOTICE), зелене оповіщення (GREENNOTICE), жовте оповіщення (YELLOW NOTICE), чорне оповіщення (BLACK NOTICE), пурпурне оповіщення (PURPLE NOTICE), помаранчеве оповіщення (ORANGE NOTICE), оповіщення про викрадені культурні цінності.

Вважаємо, що для розгляду клопотань про здійснення спеціального досудового розслідування або спеціального судового розгляду є достатнім підтвердженням здійснення міжнародного розшуку осіб надання суду та стороні захисту відомостей про публікацію червоного оповіщення так як за змістом запитованої інформації фактично здійснюється розшук підозрюваного, обвинуваченого, оголошеного в розшук правоохоронними органами або вчинення діяння, кваліфікованого як злочин відповідно до Кримінального кодексу України.

Враховуючи викладене, є необхідність дослідити питання недосконалості процесуального механізму реалізації процедури міжнародного розшуку, що призводить до порушення права на справедливий судовий розгляд. На сьогодні в судах розглядається велика кількість справ, де особа оголошена у міжнародний розшук на стадії досудового розслідування і застосована процедура в порядку ст. 297-1 КПК, однак фактично міжнародний розшук не здійснюється, що в подальшому призводить до прийняття судом, який розглядає кримінальне провадження по суті рішень про здійснення також судового розгляду *in absentia*. Як зазначалось вище, орган досудового розслідування в певних категоріях кримінальних правопорушень фактично не може його реалізувати ухвали слідчих суддів або судів про міжнародний розшук в силу вимог статті 3 Статуту Інтерполу.

Отже, сам по собі факт звернення правоохоронних органів України до Інтерполу не є однозначним підтвердженням оголошення особи в міжнародний розшук, оскільки матеріали клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду мають містити письмове підтвердження – червоне оповіщення безпосередньо наданого Інтерполом.

Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ у листі № 511-550/0/4-13 від 4 квітня 2013 року «Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України» [10] зазначив, що тягар доведення факту перебування підозрюваного, обвинуваченого в міжнародному розшуку покладається на слідчого, прокурора, який подав клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування та має бути підтверджено відповідними відомостями, зокрема довідкою або витягом із бази даних Інтерполу тощо.

На підставі викладеного вважаємо, що розгляд слідчим суддею або судом клопотань про здійснення спеціального досудового розслідування або судового розгляду (*in absentia*)

у вказаних вище випадках за відсутності належного підтвердження публікації Генеральним секретаріатом Інтерполу оповіщень є процесуально неможливим. А тому орган досудового розслідування після оголошення особи у міжнародний розшук підозрюваного має зупинити досудове розслідування в порядку статті 281 КПК, а суд – зупинити провадження до публікації Інтерполом червоного оповіщення.

Це означає, що у разі розшуку особи та вирішення питання про екстрадицію, судовий розгляд має бути зупинено з метою забезпечення обвинуваченому доступу до правосуддя. Однак, статтею 335 КПК, яка визначає питання зупинення судового провадження, це не передбачено.

Організацію виконання постанов слідчого (детектива), ухвал суду про оголошення підозрюваного, обвинуваченого у міжнародний розшук доручається органу досудового розслідування. Підтвердженням початку виконання постанов слідчого (детектива) або ухвал суду є супровідний лист органу досудового розслідування направлений до Департаменту міжнародного поліцейського співробітництва Національної поліції України, яка в подальшому скеровує до виконання. Відповідно до статті 18 Правил Інтерполу з обробки даних, затверджених Резолюцією 80-ї сесії Генеральної Асамблеї Інтерполу AG-2011-RES-07, надається кожній особі, стосовно якої здійснюється інформації, яка її стосується.

Органом, уповноваженим розглядати запити фізичних осіб та їх представників щодо інформації, що обробляється стосовно таких осіб в інформаційній системі Інтерполу, є Комісія з контролю файлів Інтерполу.

Згідно статей 29, 30 Статуту Комісії з контролю файлів Інтерполу, будь-яка особа або її уповноважені представники мають право звернутися до Комісії з контролю файлів Інтерполу для отримання доступу до відомостей, які стосуються цієї особи, що обробляються в інформаційній системі МОКП-Інтерпол.

Слід зробити висновок, що сторона захисту може в самостійному порядку отримати інформацію про оголошення або перебування особи у міжнародному розшуку шляхом подачі під час розгляду клопотань про здійснення спеціального досудового або судового провадження, клопотань про тимчасовий доступ до речей і документів, до відомостей, які перебувають у володінні Комісії з контролю файлів Інтерполу (місцезнаходження: Commission for the Control of INTERPOL's Files, 200 quai Charles de Gaulle, 69006, Lyon, France).

У випадках затримання на території інших держав громадян України, Департамент міжнародного поліцейського співробітництва Національної поліції України повідомляє в межах оперативно-розшукових справ відповідний орган досудового розслідування.

Відповідно до частини 1 статті 575 КПК, клопотання про видачу особи в Україну готує суд, який розглядає справу чи яким ухвалено вирок, з дотриманням вимог, передбачених КПК та відповідними міжнародними договорами України.

Окремо зазначимо, що Міністерство юстиції України також повідомляє суд, який розглядав справу про затримання обвинуваченого або засудженого на території іншої держави. Документи про видачу затриманої особи з території іншої держави разом з документами, передбаченими статтею 575 КПК, а також статтею 12 Європейської конвенції про видачу правопорушників, 1957 р., з перекладом на мову держави на території якої затримано особу або на одну з офіційних мов Ради Європи (англійська, французька) для подальшого спрямування на адресу Міністерства юстиції відповідної держави.

Клопотання про видачу для відбування покарання містить відомості про оголошення у міжнародний розшук особи, а також постановлене судове рішення про здійснення спеціального судового провадження (in absentia).

Слід зазначити, що якщо на момент видачі особи, здійснюється судовий розгляд кримінального провадження (in absentia) в суді першої, апеляційної або касаційної інстанції, адвокат користуючись принципом не погіршити становище обвинуваченого або засудженого має право звернутись з клопотанням про відкладення розгляду справи до моменту вирішення питання участі особи у разі екстрадиції – у залі судових засідань на території України, у разі прийняття іншого рішення місцевим судом іншої держави – в режимі

відеоконференції за допомогою власних технічних засобів за місцем проживання визначеному у рішенні суду.

Висновки. За результатами дослідження, здійсненого в цій статті можна зробити такі висновки:

1. Слідчий суддя, суд при розгляді клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування у разі відсутності підтвердження факту розшуку особи в рамках міжнародного співробітництва та публікації Інтерполом червоного оповіщення (RED NOTICE) має відмовити у задоволенні такого клопотання.

2. У пункті 4 частини 2 статті 297-2 КПК слова «відомості про оголошення підозрюваного в міжнародний розшук» доцільно замінити словами на «відомості щодо оповіщень, що підтверджують оголошення підозрюваного в міжнародний розшук».

3. Вимоги пункту 4 частини 2 статті 297-2 КПК застосовуються в тому числі при розгляді клопотань прокурора про здійснення спеціального судового провадження. Внесення змін до вказаної статті в частині визначення суб'єкта – підозрюваного (сторони кримінального провадження) відповідає приписам частини 3 статті 323 КПК, оскільки судовий розгляд та процесуальні рішення у кримінальному провадженні щодо злочинів, зазначених у частині 2 статті 297-1 КПК, здійснюється з урахуванням вимог глави 24-1 КПК (особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень).

4. Частину 1 статті 335 КПК доцільно викласти в такій редакції «У разі якщо обвинувачений ухилився від явки до суду або захворів на психічну чи іншу тяжку тривалу хворобу, яка виключає його участь у судовому провадженні, або був призваний для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, або вирішується питання про видачу обвинуваченого (екстрадицію), суд зупиняє судове провадження стосовно такого обвинуваченого до його розшуку, видужання або звільнення з військової служби або вирішення судом на території іншої держави клопотання про видачу особи в Україну (екстрадицію) і продовжує судове провадження стосовно інших обвинувачених, якщо воно здійснюється щодо декількох осіб. Розшук обвинуваченого, який ухилився від суду, оголошується ухвалою суду, організація виконання якої доручається слідчому та/або прокурору».

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012, із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

2. Ухвала Вищого антикорупційного суду від 27.02.2024 по справі № 991/11251/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117426549>

3. Угода Статут міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол. Дата набрання чинності для України 04.11.1992. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_142#Text

5. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах. Дата набуття чинності для України 09.06.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_036#Text

6. Наказ Міністерства юстиції України від 19.08.2019 № 2599/5 «Про затвердження Інструкції про порядок здійснення міжнародного співробітництва з питань взаємної правової допомоги, видачі правопорушників (екстрадиції), передачі (прийняття) засуджених осіб, виконання вироків та інших питань міжнародного судового співробітництва у кримінальному провадженні під час судового провадження». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-19#Text>

7. Наказ «Про затвердження Інструкції про порядок використання правоохоронними органами України інформаційної системи Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол» від 17.08.2020 № 613/380/93/228/414/510/2801/5 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 04.09.2020 за № 849/35132). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0849-20#Text>

8. Ухвала Шевченківського районного суду міста Львова від 21.05.2024 у справі № 466/6041/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119291309>

9. Ухвала Київського апеляційного суду від 19.12.2018 у справі № 757/38367/18-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79082797>

10. «Міжнародний розшук та видача особи, яка вчинила кримінальне правопорушення». І. В. Басиста, В.І. Галаган, О.М. Качалова, Л. В. Максимів. Навчальний посібник, Київ – 2016 (с. 54-55). URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/208e9b17-da59-4c8f-ab63-613e46b3995b/content>

11. Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ у листі №511-550/0/4-13 від 04.04.2013 р. «Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0511740-13#Text>

Дата першого надходження рукопису до видання: 29.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 30.10.2025

Дата публікації: 28.11.2025

